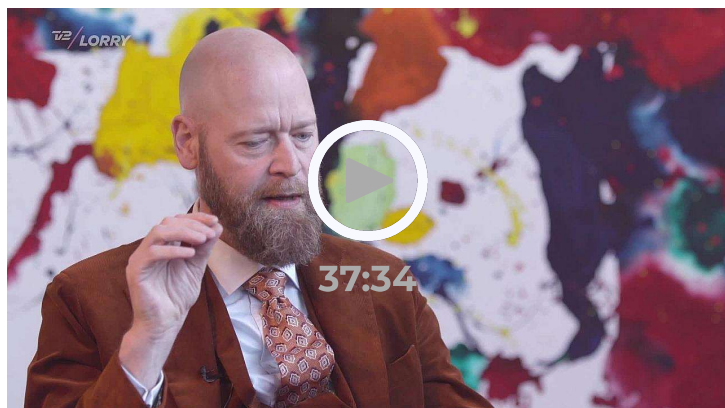

- Epidemier er en provokation til folket: 'Organiser jer eller dø', siger filosof

Epidemier er spændende studier i menneskelig organisering, fordi de tvinger os til at handle, mener Anders Fogh Jensen, der er filosof og forfatter.

Filosoffen Anders Fogh Jensen har studeret verdenshistoriens epidemier og den indflydelse, de har på os som befolkninger og samfund langt ud over den tid, hvor den ene eller anden sygdom hænger. Her i corona-tiden er der meget forståelse at hente i hans bog *Epi-demos* fra 2011.

🕒 03. jun 2020, kl. 09:46

Nanna Holst
Journalist

Lyt til artiklen ▾

De fleste af os kender udtrykket 'Pest eller Kolera', når man står i et valg mellem to næsten lige dårlige muligheder. Men pesten, der hærgede Europa i 1300-tallet, og de følgende store epidemier, har sat flere spor i vores sprog og tænkning, end vi måske lige går og tror.

Ord som karantæne, isolation og influenza er gamle ord, som vi med corona-krisen har støvet af og taget ind i dagligsproget.

Men også vores evne til prompte at rette ind efter myndighedernes anvisninger

” Epidemier er enormt spændende, fordi de altid

mener filosofen Anders Fogh Jensen i en samtale med [Louisiana LIVE på TV 2 Lorry](#).

- Under en epidemi træder centralstyringen i karakter. Allerede i 1300-tallets pestbyer slog man reglementer op over hele byen. Folk skulle blive i deres huse i 40 dage, og de skulle vise sig oppe i vinduerne hver morgen, så man kunne rende rundt og tælle dem. Man havde regler for, hvordan der skulle transporteres mad rundt i byen, hvordan man skulle rense husene og alt sådan noget, fortæller Anders Fogh Jensen.

Epidemien tvinger os til handling

Han har studeret verdenshistoriens mest betydningsfulde epidemier og deres indflydelse på udviklingen af vores samfund i bogen Epi-demos fra 2011. Dengang havde han det, han kalder et crush på epidemier og en anelse om, at vi ikke var færdige med dem endnu.

- Jeg synes, epidemier er enormt spændende, fordi de altid har været sådan en provokation til befolkningerne: Organiser jer eller dø alle sammen! På en måde spørger epidemierne: Hvordan vil I organisere jer? Hvad vil I så gøre?, forklarer Anders Fogh Jensen.

befolkningerne: Organiser jer eller dø!

Anders Fogh Jensen, filosof og forfatter

Aktuelle ord

Karantæne

Fra det italienske ord quarantina (giorni), der betyder 40 (dage) og var det tidsrum, tilrejsende i pestens tid skulle vente uden for byen, før de måtte komme ind.

Isolation

Fra det italienske ord isola, der betyder ø. Man siden pesten forvist mennesker, som man har frygtet og ville af med til øer eller andre afskærmede steder

Influenza

Betyder indflydelse på italiensk. Stammer fra tidligere tiders astrologiske opfattelse af, at sygdommen skyldtes påvirkning fra himmellegemerne.

begyndte at måle

- På den måde er epidemier et spændende sted at studere menneskelig organisering, fordi det er en fremkaldervæske eller katalysator, for at man gør noget. For man kan ikke bare lade stå til, siger Anders Fogh Jensen.

Gamle tricks i ærmet

Pestbyens måde at styre sin befolkning på, ser vi også nu, da vi frygter den uregerlige covid-19.

Myndighedernes anvisninger er synlige alle vegne fra gadebilledet til annoncer på de sociale medier. Retningslinjer for afstand, rengøring og forsamlingsforbud. Ønsker om at få os til at downloade en app, der kan tracke os og registrere, om vi har passeret en corona-ramt.

Men pestbyens organisering har præget meget mere end håndteringen af en krise-situation som den, vi står i nu.

Tænkningen bliver en inspiration for det moderne, gennemregulerede samfund i det hele taget.

- Pestbyen producerer den fascistiske statsdrøm om at have det totale overblik over alting og bliver også en inspiration for indretning af fabrikker, siger Anders Fogh Jensen.

” Pestbyen producerer den fascistiske drøm om at vide, hvor alting er hele tiden og have det totale overblik over alting

Anders Fogh Jensen, Filosof og forfatter

Læs også

Læren af befrielsen: De magtfulde styrer historien

- Den her drøm om at kunne styre alting lister sig ind i vores kultur i 17- og 1800-tallet, hvor vi udvikler tidsskemaer og lageroptællinger og systemer for, hvordan produktionen nøjagtigt skal foregå, fortæller Anders Fogh Jensen.

Det er samme opdragelse, der styrer vores moderne kalendere, uden at vi er særligt bevidste om det.

- Vi lever i virkeligheden på en bund af den opdragelse, så vi kan aftale, at

” Når vi kommer i en epidemisk situation, søger vi tilbage til grundstrukturene

op. Oven på den bund lever vi det frie, selvrealiserende og projektagtige liv, men når vi kommer i en epidemisk situation, søger vi tilbage til grundstrukturene, siger Anders Fogh Jensen.

Epidemierne skubber til udviklingen

Moderne dagligdagsting som kloakering og personlig hygiejne er også udsprunget af epidemier.

- Meget af det ville man nok være kommet frem til under alle omstændigheder, men ikke med samme alvor og hast, som når epidemierne provokerer os til at handle og lære noget, som vi har med os bagefter, siger Anders Fogh Jensen.

Læs også

"Det er kunsten og kulturen, der får os mentalt sunde gennem krisen"

På samme måde som krige har været katalysatorer for vores teknologiske udvikling, har epidemierne skubbet til den måde, vi indretter os på socialt.

Mere lydige, end vi troede

Anders Fogh Jensen har bidt mærke i, hvordan selv vi i vores liberale demokrati har rettet ind på rekordtid, siden covid-19 gjorde sit indtog.

- Mange af os er blevet overraskede over, hvor meget lydighed, der ligger i bunden af os, og hvor hurtigt vi kan tilpasse os det, vi skal, siger han.

- Vi møder jo en stat, der taler på en anden måde, end vi er vant til. Den taler normalt om udvikling, og hvordan vi kan styrke det ene og det andet, og pludselig siger den: Du må

Louisiana LIVE på Lorry

Louisiana LIVE er kulturaftener i kunstmuseets koncertsal med aktuelle gæster og temaer.

Mens der er restriktion på gæster, fortsætter Louisiana LIVE samtalerne online sammen med TV 2 Lorry.

Ny gæst hver tirsdag på kanalen og som live-stream kl. 20:50.

Det trygge i retningslinjer

Måske kan vi i virkeligheden godt lide en strammere styring. Forleden beskrev [klummeskribenten Mads Christensen i Berlingske](#), hvordan han ligefrem oplever en hunger her i coronatiden efter retningslinjer, fordi de fratager os alt den usikkerhed, der er forbundet med selvstændig tænkning og ansvar for egne valg.

Samtidig er vi vant til at rette ind os i det små uden at stille så mange spørgsmål ved det.

- I lufthavnen følger vi anvisninger blindt som 'Nu skal du gå hen i køen', og hvis nogen har været indlagt, ved de også, at en anden orden træder i kraft. Så vi har erfaringer i det små med de der situationer, siger Anders Fogh Jensen.

Læs også

[Vores frihedsrettigheder er under pres, og coronakrisen har kun forstærket det, advarer professor](#)

Større accept af staten fremover

Filosoffen tror, at corona-krisen vil have den effekt, at vi som befolkning vil acceptere statens styring i større grad.

- Før corona havde vi en diskussion om forældre selv må bestemme, om deres børn skal vaccineres. Det tror jeg vil ændre sig, fordi det populationsansvar, som vi mærker nu, gør det tydeligt, at vores børn på en måde også er statens børn, siger Anders Fogh Jensen.

På samme måde vil vi værre meget mere opmærksomme på, at folk

Bliv inspireret af stærke holdninger og spændende personligheder, og få dybere indsigt og viden om det, der optager os.

” Vi møder jo en stat, der taler på en anden måde, end vi er vant til. Pludselig siger den: Du må ikke!

Anders Fogh Jensen, Filosof og forfatter

” Før corona havde vi en diskussion om, hvorvidt forældre selv må

- Sådan noget som at spritte hænder og udskamme folk, der hoster i deres hænder, det tror jeg vil hænge ved, siger Anders Fogh Jensen.

vaccineres. Der tror jeg, vil ændre sig.

Anders Fogh Jensen, Filosof og forfatter

Sundhedsvæsenet vil fortsat dominere

På det økonomiske plan kan filosofen godt frygte, at sundhedsvæsenet også efter corona bliver det store omdrejningspunkt for statens prioriteringer.

- En mulig uheldig konsekvens vil være, at vi vil blive ved med at bruge rigtigt mange penge på sundhedsvæsenet, og at det bliver svært at argumentere for, at vi også skal bruge penge på kulturlivet, for eksempel. Både på grund af efterslæbet i sundhedsvæsenet og beredskabet i forhold til en mulig epidemi mere, siger Anders Fogh Jensen.

Nyttig beredskabsøvelse

På den lyse side ser han coronakrisen som en god øvelse for os, fordi den trods alt har været langt mildere end mange af de historiske epidemier, der tog livet af op til 20% af befolkningen.

- Man talte om, at pesten bredte sig som en steppebrand, men det tog to år for den at bevæge sig fra Italien til Norge. I dag taler vi om dage, og i den her globaliserede verden, tror jeg det kommer til at ske igen. Til gengæld er det her en god beredskabsøvelse, så vi sandsynligvis klarer den bedre næste gang, siger Anders Fogh Jensen.

Louisiana LIVE på Lorry

Værterne på Louisiana LIVE på Lorry er Marc-Christoph Wagner og Anna Ingrisich.

Kamera og produktion:
Klaus Elmer ©Louisiana
Museum of Modern Art
C. L. DAVIDS FOND OG
SAMLING støtter
Louisiana LIVE

Louisiana LIVE har eksisteret siden 2008 som analogt event. Se <https://www.louisiana.dk/det-sker/louisiana-live>